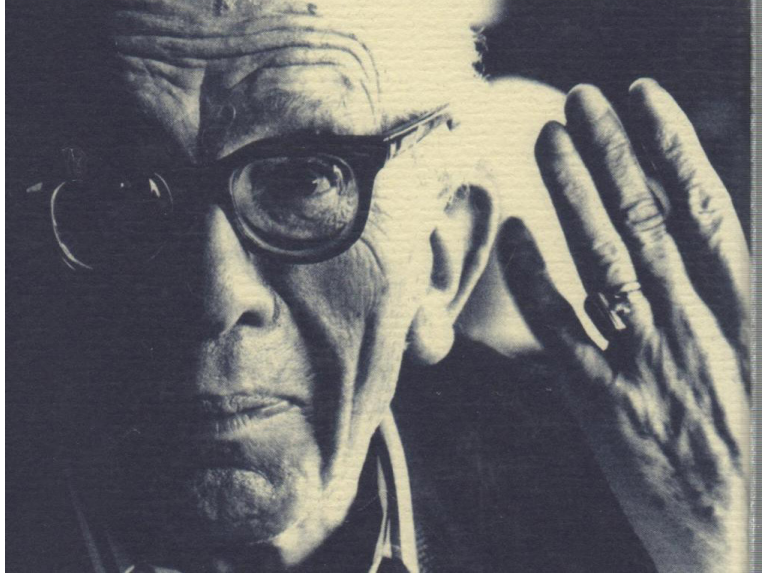

Stj. Av. Hatice KÖSE

ÖLÜM ÜSTÜNE BİR GÜLDESTE: “ÖRNEK SUÇLAR”

“Küçük kız kardeşini Kralların Gecesi öldürdü bütün oyuncaklar onun olsun diye.” gibi cinayet itiraflarından oluşuyor Örnek Suçlar adlı kitap. Bu itiraflar gerçek mi yazarın ürünü mü bilinmiyor. Max Aub, kitabın önsözünde itirafların sahiplerini önyargısız konuşturabilmek için Meksika dağlarından toplanmış Oaxaca mantarlarından yapılmış uyuşturucu ya da uyarıcı bileşim kullandıklarını ve salt yayımlamaya yetkili olduğu kısımları yayımladığını ifade ediyor. Bu eseri dilimize kazandıran Memet Baydur ise Aub’un bazı gerçek itirafları, bazı gazete kupürlerini kullanmış olabileceğini ama bütün olup biteni kendi kaleminin süzgecinden geçirip kendi tezgâhında, kendi mescal’iyle yazdığını düşünüyor ve kitabın sonundaki yazısında bunu dile getiriyor. Ve böyle düşünmesinin nedenini şu şekilde açıklıyor: “Ölümlerle dalga geçen, ölümü ti’ye alan, ölüme nanik yapan bir kitap bu. Üstelik yazarın bu tavrı, anlatılan olayların acısını, hüznünü azaltmıyor tersine artırıyor. Kitabın özgün metnindeki üslup bütünlüğü, o inanılmaz ciddiyetten kaynaklanan gülünçlük ve ciddiyet arttıkça gülünçlüğüne ona bağlı artması, bu itirafların babasının Max Aub olduğunu düşündürüyor bana.”

Memet Baydur bahsettiği üslup bütünlüğünü, kitabı Türkçeye çevirirken kendisi de korumuştur. Kitap kısa kısa itiraflardan oluşmasına rağmen, üslup bütünlüğü sağlanmış. Ölüm ve cinayet kelimeleri tek

başına bile insanı tedirgin etmeye yeterliyken, yazarın kullandığı üslup sayesinde cinayet itiraflarından oluşan bu kitabı okurken yüzümüzde acı bir gülümseme beliriyor. Bu itiraflar o kadar yalın, doğal ve masumca dile getirilmiş ki doğrudan itiraf sahiplerini yargılamamızı engelliyor, ölüm üzerine, öldürmek üzerine biraz olsun düşünmeye zorluyor. Öldürme nedenleri bir bahane ya da bir mazeret sunmadan, doğrudan dile getirilmiş. Birkaç örnek vermek gerekirse "Onu öldürmem için yirmi lira verdiler.", "İsteyerek yapmadım.", "Bir oğlan istiyordum efendim. Dördüncü kızdan sonra işini bitirdim."

Yazar kullandığı üslup ile ölümün basitliğini ve gülünçlüğüne çok güzel ifade etmiş. Bu noktada biraz yazardan bahsetmeliyim. Max Aub 2 Haziran 1903'te Paris'te doğmuş. Babası Alman, annesi Fransızdır. I. Dünya Savaşı patlayınca ailesi İspanya'ya yerleşmiş. Max Aub babasıyla birlikte gezici satış elemanı olarak çalışmış, böylece bütün ülkeyi gezme olanağı olmuş. Herhangi bir ülkeyi seçme vakti geldiğinde, durmaksızın İspanya'yı seçmiştir. Franco rejimine karşı ciddi bir tavır sergilemiştir. Alman ve Yahudi bir geçmişe sahip olduğundan casus ve hain olarak ilan edilmiştir. İç savaşın ardından Fransa'ya sürgün edilmiştir. 1941 yılına kadar burada kalmış, ardından Cezayir Djelfa'ya sınır dışı edilmiştir. 1942'nin sonlarında Meksika'ya gitmiştir. 1972 yılında Meksika'da bir kumar masasında aniden ölüvermiştir. Max Aub'un yaşadığı döneme baktığımızda, bu dönemde iki dünya savaşı ve bir iç savaş yaşanmıştır. Dolayısıyla Max Aub sayısız insanın ölümüne tanıklık etmiştir. Bu kadar ölümü görmüş olan yazarın yalın ve doğal bir dil kullanarak ölümü ironik, absürt ama bir o kadar da gerçekçi anlatmasına şaşırılmaması gerekir.

Kitaptaki itiraflardan bazı örnekler:

"Bilerek yapmadım."

"Ben de. Bu aptalın paramparça olmuş vazunun önünde durmadan yinelediği tek şey buydu. Üstelik vazo (ruhu şad olsun) aziz annemindi, Allah rahmet eylesin. Ben de onu parçaladım. Size yemin ediyorum, ceza kanunu bir an olsun gelmedi aklıma. Kendimi tutamadım."

"Beni kimselerin görmediğinden emin olduğum için öldürdüm onu."

"İsteyerek yapmadım."

"Benim gibi düşünmediği için öldürdüm onu."

"Benden kuvvetli olduğu için öldürdüm onu."

"Ondan kuvvetli olduğum için öldürdüm onu."

Kitap: Crimenes Ejemplares, Örnek Suçlar

Yazar: Max Aub

Çeviri: Memet Baydur

Yayınevi: Mitos Yayınları, 1993

Sayfa Sayısı: 80

